

Miután a térdeplő Oidipusz abbahagyta az ordítást, egy higgadt, határozott mozdulattal kiszúrta a jobb szemét. A penge villanását követően a tört nem látta. A napkorongot látta bal szemével a szikár alkonyi dombok fölött. Olyan-
nak látta elszabadult gyá-
szában a köves vonulat
fölött a napot, mintha
most érezné utoljára arc-
cán a melegét, pedig
tudta, hogy holnap is ott
fogja érezni üres arcán a

Lanczkor Gábor 67

A TŐR HEGYE

melegét, így aztán az arcának eljövendő üressége a halhatatlanság vákuumává lényegült át a számára. Azt is belátta egyszeri küklópszként, hogy a nap trónusa mozdulatlan, az ő földi trónja dől le mindjárt a szikár hegyek anyagából faragott padozatra, és ha egyszer ledőlt, úgy is marad, nem fog az újra állni sem holnap, sem holnapután, sem azután. Könnyezett a bal szeme a jobb szemét ért erős fizikai ingerre. A könny nem homályosította el éleslátását. Látta a bástyát, amin a Szfinx ült, amikor fiatalemberként ideérkezett Théba falai alá. Mintha épp csak az imént történt volna. A bástya üres volt. A férfi az áramlását kívánta az ürességnek, ami a szárnyas szörnyeteg helyén támadt, és ami ebben a pillanatban nem kevésbé tűnt fenyegetőnek, mint maga a Szfinx, aki a városra támadt. Ott ült a bástyán, nem mozdult, csak énekelt, énekelt, keményen, büntetésül. „Melyik az a halandó.”

Melyik az a halandó, melynek hol kettő, hol három, hol négy lába van, és épp akkor a leggyöngébb, mikor legtöbb a lába?

Két láb, három láb, négy láb, összekeverten: a négy lábból kéz a kettő, a három lábból a harmadik egy bot. „Hibás kérdésre sugalmaztak neked helyes választ, drágám.”

„Friss és kívánatos asszony, szeretőm, nővérem, anyám, hogy oszthatatlan vagy, mint a körte zamatos húsa meg a magháza, tudtam, de nem láttam be, hogy fekete benned a mag, mint az antracit. Az én magom.”

Az alacsony napkorong előtt a dombok porát kavarta a szél. Mint egy napkitörés, olyan volt, vagy valakik építkeztek a kusza kőháton, kopár fehér háztömböket akartak fölhúzni, és nem a körülakók, nem: thébaiak határoztak úgy, hogy új várost építenek a dombok redőiben, hogy ők építenek várost a környékbeli pásztoroknak, összetákolják, szárazon rakott kőfallal veszik körül, befröcskölik fehérre, és sorsára hagyják, mert úgy hiszik, a pásztorok jobban gyűlölik Thébát, mint az istenek.

„Előbb volt az edény, utána lett a bor, a mozgásterem annyi, míg a sors föl nem telt bennem színültig, amíg nem telik be rajtam a sorsom aszimmetriája, addig az üres részt újranevezhetem. Bosszú, legyen ez a bosszú, apám. Amint ha-zaér a kitett gyerek, akkor tékozol el mindent. A bort fölhajtja, edényét eltöri.”

„Hé, te!”

„Mit óhajt, uram?”

„Gyere ide, kölyök.”

Hunyorogva állt az ifjú Oidipusz az útkereszteződés mellett a csatakos lovaktól és a könnyű kétkerekű kocsiától fölvert porban.

„Hol a nyájad, fiú?”

„Nincsen nekem nyájam, uram.”

„Merre tartasz?”

„El Korinthoszból.”

„Szóval menekülsz.”

Vakította a fiatalembert az ezüstös fémfelületeken megtörő erős napfény.

„Nem, uram.”

„Nem?”

„Pásztor vagyok.”

„És hol a nyájad?”

„Érte megyek.”

Visszhangos kolompolás hallatszott a meredek, sziklás hegyoldal irányából, ahol nyílegyenes szakaszokból álló, cikkcakkos szerpentinút tartott fölfelé a borókák és a ciprusok között.

„Azt mondtad, hogy nincsen nyájad.”

Kiméra, a kígyófarkú szörnyeteg szülte a Szfinxet; hogy az apja ki volt, rejtély. Biztos csak az anya személye. Azt állítják, halandó kellett legyen ez a férfi, hiszen szörnyethalt a Szfinx, amikor levetette magát a magas bástyáról. Egy pásztorról szólt a szóbeszéd. Az oroszlánfejű-oroszlánkarmú Kiméra, aki kecskefejet visel a háta közepén, mert harmadrészen kecske, az öreg pásztor nyája körül ólálkodott. Azt beszélik, összeveszett Kimérában az oroszlán és a kecske, akinek ezúttal a kígyó is segítségére volt. Az oroszlán el akart kapni a nyájból egy gödölyét. A kecske tiltakozott. A kígyónak rossz sejtése volt.

„Az ember a válasz a kérdésedre.”

Hogy végül is miért kínálta föl magát a félelmetes Kiméra a roskatag pásztornak, nehezen fölfogható.

Oidipusz azt látta, hogy fecskék karistolják az eget.

Aztán meglátta közvetlen közélről a tőr hegyét.